

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM**Fafo Østforum seminar 31. oktober: Østeuropeisk arbeidskraft i norske bedrifter.**

Hvordan er situasjonen for arbeidsinnvandrerne, og hvilke erfaringer har bedriftene? På dette seminaret presenterer Fafo en ny studie om østeuropeisk arbeidskraft i verft, hotell, fiske- og kjøttindustrien. Sentrale temaer er omfanget av østeuropeisk arbeidskraft, tilknytnings- og ansettelsesform for arbeidstakerne, hva slags lønns- og arbeidsvilkår de har, og i hvilken grad disse arbeidstakerne er integrert i det norske arbeidsmarkedet. Seminaret arrangeres på Fafo mandag 31. oktober kl 14-16. Informasjon om program og påmelding vil bli annonsert.

CLR News: Temautgave om

arbeidskraftstrategier i Europa. Den siste utgaven av det europeiske tidsskriftet til Construction Labour Research (CLR) omhandler arbeidskraftstrategier i Europa. Line

Eldring (bildet), Fafo Østforums prosjektleder og Kjell Skjærvø, Oslo Bygningsarbeiderforening er blant artikkelforfatterne i dette nummeret. Eldring har skrevet artikkelen *Posted workers in Norway: Win-win or lose-lose?*. Skjærvøs artikkel har tittelen *Organising migrant workers locally, the Oslo experience*. (Fafo Østforum, 20.09.11) Last ned [CLR News No 1/2011 Recruitment Practices in Europe](#)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE**ALLMENNGJØRING OG SOSIAL DUMPING**[Temaside om allmenngjøring](#)

Kommentar: - Adecco-skandalen i gløymeboka? - Gjennomgangstenen i Stortingsmelding 29 "Felles ansvar for eit godt og anstendig arbeidsliv" at regelverket er godt nok. Det er heller ikkje teikn til strammare grep i ein nyleg

framlagt rapport om sosial dumping i offentlig sektor. Med Adecco-skandalen friskt i minne er det uforståeleg at Regjeringa ikkje tøffar seg opp i kampen mot slike overtramp, skriv Unio-leder Anders Folkestad. (Unio, 06.09.11) [Les mer](#)

Sosial dumping av norske sjøfolk. I mange år har norske fartøyer med norske sjøfolk blitt skiftet ut med utenlandske sjøfolk på utenlandsk flaggede skip. Årsaken er at lønns- og arbeidsforhold i Norge ligger på vesentlig høyere nivå enn landene der mange utenlandske sjøfolk kommer fra. Allmenngjøring er det eneste tiltaket som kan skjerme norske sjøfolk for konkurranse på norsk sokkel om lønns- og arbeidsforhold, skriver YS. Det norske maskinistforbund i YS har derfor bedt om at allmenngjøringsloven gir hjemmel for allmenngjøring for offshoreservice på norsk sokkel. (YS, 05.09.11) [Les mer](#)

Nyhets saker om Arbeidstilsynet – tilsyn, budsjettøkning, samarbeid over landegrensar**Arbeidstilsynet styrkes med 30 millioner og får utvidet myndighet.**

Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm sier til TV 2 at regjeringen vil bevilge 30 millioner kroner ekstra til Arbeidstilsynet slik at det kan gjennomføres flere inspeksjoner i norske bedrifter. Målet er å avdekke sosial dumping. I tillegg til å bevilge penger til flere inspeksjoner, vil Arbeidstilsynet få utvidede fullmakter. – Tilsynet vil i fremtiden kunne gi bøter nærmest umiddelbart når de oppdager brudd på lover og regler, sier Ap-statsråden. Pengene kommer på neste års statsbudsjett. (TV2, 09.09.11) [Les mer](#)

Sosial dumping: Arbeidstilsynet skal overvåke det offentlige. Arbeidsdepartementet vil sende på høring et forslag om å gi Arbeidstilsynet hjemmel til å føre tilsyn med hvorledes den offentlige sektoren etterlever forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Det betyr at tilsynet skal kunne gi pålegg og kreve stans i arbeidet. Dette var på tale allerede i 2008, men da nøyde departementet seg med å gi oppdragsgiverne ansvaret. Men ikke alle oppdragsgivere etterlever pliktene sine, og uverdige arbeidsforhold er avdekket. (Doffin, 16.09.11) [Les mer](#)

Nyhets saker om Arbeidstilsynet – tilsyn, budsjettøkning, samarbeid over landegrensar

Polsk og norsk arbeidstilsyn samarbeider mot sosial dumping.

Servicesenteret i Oslo mottok en bekymringsmelding fra Polen angående et firma som er etablert i Gdansk har ti mann i arbeid i Sandefjord. Dette førte til at Arbeidstilsynet i Sør-Norge og Arbeidstilsynet i Gdansk gjennomførte tilsyn omtrent samtidig. Samarbeidet avslørte sosial dumping på den norske arbeidsplassen. Slike koordinerte aksjoner åpner for helt nye muligheter til å forebygge sosial dumping i Norge. (NRK Vestfold, 16.09.11) [Les mer](#)

Østfold: Arbeidstilsynet gransker flere kommuner.

Arbeidstilsynet sjekket forholdene i samtlige kommuner i Østfold og har funnet grunn til å granske syv kommuner nøyere. – Vi er blitt tøffere både i forhold til arbeidstidsbestemmelsene og sosial dumping, sier tilsynsleder Jørg Johansen for Arbeidstilsynet i Østfold og Akershus. (Moss Avis, 17.09.11) [Les mer](#)

Finnmark: Litauisk selskap beskylder Arbeidstilsynet for rasisme.

En arbeidsulykke var utgangspunktet for at Arbeidstilsynet fattet interesse for det litauiske selskapet UAB Altonas sin virksomhet i Finnmark. Selskapet, som mistenkes for sosial dumping, mener EØS-avtalen gjør at Arbeidstilsynet ikke kan kontrollere deres virksomhet i Norge, og de hevder norske regler ikke gjelder for dem fordi de er midlertidige i Norge. – Svaret deres tyder på at de har misforstått noe, sier tilsynsleder i Arbeidstilsynet, Johan Furebotten. – Firmaet er dårlig informert og har ikke satt seg inn i regelverket, sier EØS-ekspert ved Universitetet i Oslo, Stein Evju. (NRK Troms og Finnmark, 06.09.11) [Les mer](#)

Ber Arbeidstilsynet granske bemanningsbedrifter i fiskeindustrien.

LO-forbundet NNN ber Arbeidstilsynet granske seks norske og utenlandske bemanningsbedrifter de tror kan drive med sosial dumping i fiskeindustrien. De seks bedriftene formidler alle arbeidskraft fra Baltikum til fiskeribedrifter langs hele norskekysten. – Mye tyder på at selskapene underbetaler og overarbeider arbeiderne, sier fiskeriansvarlig i NNN, Hans-Johan Dahl. (NRK Troms og Finnmark, 19.09.11) [Les mer](#)

Avdekker farlig og uverdigg jobbforhold på

Sørlandet. Arbeidstilsynet har flere ganger i sommer avslørt farlige arbeidssituasjoner og dårlige lønnsforhold for utenlandske arbeidere på Sørlandet. Arbeidstilsynet mener norske hus- og hyttebyggere spiller på østeuropeeres frykt for å bli sendt hjem om de ikke godtar farlige jobber og dårlig lønn. (Fædrelandsvennen, 09.09.11) [Les mer](#)

Polske bygningsarbeidere fikk 60-80 kroner timen.

Sjokkerende arbeidsforhold ble avdekket da Arbeidstilsynet aksjonerte mot en byggeplass i Stavanger. Fire polakker som jobbet med å restaurere et privathus, hadde verken id-kort, byggekort, skatte-kort eller andre gyldige papirer. De opplyste at de har lange arbeidsdager; gjerne 70 timer i uka, og at de får en lønn på mellom 60 og 80 kroner timen. Minstelønn for ufaglærte uten bransjeerfaring er 143 kroner i timen. (Stavanger Aftenblad, 08.09.11) [Les mer](#)

Andre saker om sosial dumping:

Færøysk forbund fornøyd med FOC-erklæring.

Nesten sju prosent av underordnede sjøfolk på Færøyene har blitt satt på land etter at det færøyske skipsregisteret åpnet for lavtlønte utenlandske sjøfolk på sine skip. Føroyar Fiskimannafelag, et forbund som organiserer underordnede sjøfolk både i fiskeri og andre fartøysområder på Færøyene, er derfor fornøyd med at FAS er blitt erklært som bekvemmelighetsflagg av ITF. - Det er umoralsk av Færøyene å ha et register som driver sosial dumping i Norge og Sverige, mener Jan Højgaard, leder i Føroyar Fiskimannafelag. (Fagbladet, 13.09.11) [Les mer](#)

Se også: [Betinget bekvemmelighetserklæring for færøysk flagg](#) (Fri Fagbevegelse, 17.08.11)

- Porsanger kommune utnytter utenlandsk

arbeidskraft. En kvinne fra Estland jobber som personlig assistent ansatt i Porsanger kommune. Ifølge arbeidskontrakten til kvinnen har hun verken sykepengerrettigheter, rett til feriepenger, pensjon eller forsikring. – Det er vanskelig å få nordmenn til å ta en slik jobb under slike forhold, løsningen som er brukt her er å ansette utenlandsk arbeidskraft, sier Roar Torvik fra Porsanger Høyre. – som mener arbeidsforholdet minner om sosial dumping. (NRK Troms og Finnmark, 09.09.11) [Les mer](#)

Byggmester erkjenner ikke straffeskyld. - Jeg erkjenner ikke straffeskyld, sa byggmester Harald Langemyhr da rettsaken mot ham startet i Oslo tingrett. Bakgrunn er Oslo kommunes økonomiske avsløringer om grov overfakturering, og Arbeids-tilsynets avdekking av uverdige arbeidsforhold og sosial dumping. Langemyhr risikerer 12 års fengsel dersom han blir funnet skyldig. Saken vil gå fram til jul. (NRK, 05.09.11) [Les mer](#)

Frp – Utenlandske entreprenører gir lavere nettleie. - Det blir feil å kalle det sosial dumping og misbruk av arbeidskraft når arbeidere tjener bedre enn de ellers ville gjort i sine hjemland, sier Frps energipolitiske talsmann Ketil Solvik-Olsen. Frp er positive til at utenlandske selskaper bygger sentralnettets billig, slik at folk flest får lavere nettleie. (Teknisk Ukeblad, 07.09.11) [Les mer](#)

VIKARBYRÅDIREKTIVET

ARBEIDSMILJØLOVEN

SV utelukker ikke veto.

Fellesforbundets leder Arve Bakke krever drahjelp fra regjeringen i kampen mot vikarbyråbruken og midlertidige ansettelser. Det er også sterk skepsis hos mange i Fellesforbundet til EUs nye vikarbyrådirektiv. SV gir full støtte til Fellesforbundet og utelukker ikke veto mot direktivet. – Nå er det viktig å få full trøkk på det vi må gjøre for å stoppe sosial dumping uansett, og få full mobilisering rundt å beholde dagens bestemmelser i arbeidsmiljøloven, sier SVs Karin Andersen. (Finnmark Dagblad/ANB, 22.09.11) [Les mer](#)

Kommentar: Kampen om arbeidsmiljøloven. - Det har gått politikk i debatten om arbeidsmiljøloven. Det er nødvendig å tenke helt nytt rundt arbeidstid i forbindelse med helse og omsorg, skriver Kari Gåsvatn. - Ordet «langturnus» er nå på alles lepper. Langturnus eller Nordsjøturnus, som det også kalles, kan bety at innleide vikarer fra Sverige og Polen får lov til å jobbe dobbelt. Oppmyking av lovverket må skje på en måte som ikke åpner for sosial dumping og langvakter mot folks vilje, skriver Gåsvatn. (Nationen, 21.09.11) [Les mer](#)

ARBEIDSMILJØLOVEN

[Temaside om arbeidsinnvandring](#)

Innvandringsrekord i Trøndelag.

Arbeidsinnvandringen til trøndelagsfylkene er 21 ganger større enn for ti år siden. Totalt har det i perioden 1990 til 2010 kommet 7058 arbeidsinnvandrere til Sør-Trøndelag og 1777 til Nord-Trøndelag. Polakkene topper listen i begge fylker. Bygg- og anleggsbransjen er en av bransjene i Trøndelag som nyter best av den utenlandske arbeidskraften. (Adresseavisen, 15.09.11) [Les mer](#)

UDI: Sesongarbeidere viktig for

landbruket. Når jordbruk, industri, fiskeri-, hotell- og restaurantnæringen trenger ekstra arbeidskraft ved sesongtopper trår sesongarbeidere til. Så langt i år har 2 136 personer fått en tillatelse for å jobbe i Norge. Det er 8 prosent flere enn på samme tid i fjor. I sesongarbeidssakene er oppgitt saksbehandlingstid to måneder, og 90 prosent av søknadene har så langt i 2011 endte med en innvilgelse. (UDI, 13.09.11) [Les mer](#)

ANDRE NYHETER

EØS-midler og forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

EØS-midler og ESA-saken om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter var blant temaene i utenriksminister Jonas Gahr Støhres tale i Stortingets europautvalg, 16. september 2011. - EØS-midlene gir oss stor mulighet for tettere samarbeid med 15 av EUs medlemsland. Rammeavtaler er nå undertegnet med åtte mottakerland: Latvia, Litauen, Slovakia, Slovenia, Polen, Estland, Bulgaria og Tsjekia, sa Støhre. Om ESA-saken sa han: - ESA hevder at forskriften er i strid med utsendingsdirektivet. Regjeringen ser forskriften som et sentralt virkemiddel for å hindre sosial dumping, og vurderer nå på hvilken måte ESAs uttalelse skal følges opp innen fristen 14. oktober i år. (Utenriksdepartementet, 16.09.11) [Les mer](#)

Europa på randen av katastrofe. Polens finansminister frykter 20 % arbeidsløse i EU om ett år. Lørdag marsjerer fagorganiserte fra hele Europa med krav om en ny økonomisk politikk. Fersk statistikk fra Eurostat forteller at arbeidsløsheten i de 27 EU-landene i juli i år lå på 10,2 %. Blant unge under 25 år var over 20 % arbeidsløse. Ved å klikke på markørene i det interaktive kartet (i nyhetssaken i Fri Fagbevegelse) kan du få oppdaterte opplysninger om arbeidsmarkedet, lønnsvekst, minstelønninger, budsjettunderskudd og gjennomførte sparepakker i alle de 27 EU-landene, pluss Norge og Island. (Fri Fagbevegelse, 16.09.11) [Les mer](#)
Se også: [50.000 marsjerte for arbeid og vekst](#) (Fri Fagbevegelse, 19.09.11)
Last ned: [2011 Report on Public finances in EMU](#) European Economy 3,2011

Arbeidslivet skvises i Europa. Faste ansettelser, tariffavtaler, gode lønns- og arbeidsvilkår er ikke en selvfølge for alle. Spesielt ikke for arbeidstakere i Europa. Det er en oppsummering av en konferanse arrangert av LOK (Landsoverenskomsten for elektro-fagene). - I Tyskland har en stor andel arbeidstakere så lav lønn at de må ty til sosialhjelp ved siden av lønnen for i det hele tatt å overleve. Mye av årsaken til dette er at bruken av midlertidig ansatte og vikarer er økende. Tariffavtaler skvises og lønninger dumpes, sa Dag Seierstad, EU/EØS-rådgiver for SV. (Nettverk1, 08.09.11) [Les mer](#)

EU: Polen har formannsklubba. 1. juli tok Polen over det såkalte formannskapet i EU etter Ungarn. Det er det første formannskapet for Polen som er det største av EUs "nye" medlemsland fra 2004. Polen er en gammel stormakt og oppfører seg som det, skriver LO-kontoret i Brussel-kontor. (08.09.11) [Les mer](#)

Danmark: Avgrenset virkning av sosial dumping-krav. Den danske kommunen ønsket å hindre sosial dumping og stilte krav om danske lønns- og arbeidsvilkår i en anbudskonkurranse. Men en stor del av den ene entreprisen ble likevel utført i Baltikum, på vilkår som gjelder der. Det var mye billigere. Entreprenøren hadde ikke gjort noe galt – EU-reglene tilsier at krav om nasjonale lønns- og arbeidsvilkår ikke gjelder i utlandet. Da saken ble kjent, kom det sterke reaksjoner fra håndverkere i Danmark. (Doffin, 02.09.11) [Les mer](#)

De nye velgerne. De siste fire årene har det vært en voldsom tilflytting av polakker til Norge, og over 34.000 polakker hadde stemmerett ved årets valg. Østeuropeere generelt hadde en valgdeltakelse på 22 prosent, mens 35 prosent av polakkene kom seg til valgurnene i 2007. (NRK, 06.09.11) [Les mer](#)

FLERE NYHETER finner du på [Fafo Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafo Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandringer, endringer i politikktutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafo Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafo Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafo Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafo Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafo Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no